

Василь ПРИСЯЖНЮК,
прокурор Одеської області,
державний радник юстиції 2 класу,
заслужений юрист України

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ У СФЕРІ НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Ключові слова: Державний бюджет; бюджетне законодавство; корупційні діяння; органи прокуратури; органи виконавчої влади і місцевого самоврядування; прокурорські перевірки; кримінальні справи.

Щороку країна приймає Закон про Державний бюджет. Таким чином підкреслюється величезне значення державного «кошторису», порушення якого суворо караються. Дійсно, питання додержання бюджетного законодавства – одна з найактуальніших проблем сьогодення, оскільки виконання доходної частини Державного бюджету України і законність використання бюджетних коштів є гарантією стабільності, економічного розвитку та виконання соціальних програм, направлених на захист прав і свобод громадян.

Президент України Віктор Янукович зазначає, що бюджет є і буде головним інструментом подолання кризи та відновлення економічного зростання у поточному році. При цьому будь-які «маніпуляції з бюджетними коштами» неприпустимі. Усвідомлюючи важливість питань, пов'язаних із бюджетом, прокуратура Одеської області провела перевірки додержання органами виконавчої влади, місцевого самоврядування та іншими розпорядниками бюджетних коштів вимог Бюджетного кодексу України при формуванні місцевих бюджетів, використанні цих коштів і здійсненні державного контролю у бюджетній системі.

Перевірки засвідчили численні факти порушень у сфері бюджетного законодавства та зловживань, у зв'язку з чим прокуратурою Одеської області у 2010 році порушено 48 кримінальних справ; внесено також

84 приписи і подання, 63 посадові особи притягнуті до відповідальності, у тому числі 9 – з органів контролю. Прокурорська практика свідчить, що ці порушення непоодинокі. Тільки в одному Біляївському районі у 14 сільських радах і одній міській проекти рішень про бюджет не були схвалені виконавчими комітетами місцевих рад перед їх розглядом на сесії. За результатами перевірки міжрайпрокуратурою на адресу голів зазначених рад внесені подання про усунення порушень законодавства.

Багато випадків, коли службові особи органів місцевого самоврядування на порушення Закону України «Про місцеве самоврядування» приймають рішення про зміну доходів та видатків бюджету без винесення цього питання на розгляд сесії відповідної ради та внесення змін до рішення про бюджет.

У тому ж Біляївському районі розпорядженнями міського голови тричі вносились зміни до плану асигнувань загального та спеціального фондів бюджету міської ради. Міжрайпрокуратурою принесено протести на незаконні розпорядження.

У регіоні мають місце і факти ненадходження до бюджету належних коштів. Зокрема, Одеською обласною школою вищої спортивної майстерності не перераховано у повному обсязі до загального фонду бюджету належної частки орендної плати, в результаті до обласного бюджету не надійшло 212,13 тис. гривень. За даним фактом про-

куратурою Приморського району міста Одеси порушено кримінальну справу згідно з ч. 2 ст. 367 Кримінального кодексу України (КК України). Після закінчення досудового слідства її направлено до суду. При цьому за приписом прокурора вказаного району школою вже перераховано до бюджету 77 тис. гривень. А всього прокурорами внесено 18 подань до органів державної виконавчої влади про усунення порушень бюджетного законодавства.

Непоодинокими в області виявилися і факти порушення законодавства щодо порядку використання бюджетних коштів на оплату праці службових осіб органів влади і місцевого самоврядування.

Зокрема, у Татарбунарському районі прокуратурою порушено кримінальну справу стосовно головного бухгалтера сільської ради, яка незаконно двічі виплатила собі матеріальну допомогу на загальну суму 2,4 тис. гривень. А прокурором Красноокнянського району порушено кримінальну справу за ч. 2 ст. 191, ч. 1 ст. 366 Кримінального кодексу України щодо посадових осіб сільської ради, які підробляли її рішення про виплату собі премій та матеріальної допомоги, і таким чином незаконно заволоділи бюджетними коштами на суму 22,7 тис. гривень.

Навіть сирітські дитячі долі не зупиняють окремих можновладців перед порушеннями бюджетного законодавства і привласнення коштів для оздоровлення, відпочинку та харчування дітей. Такий горе-директор комунального підприємства у Татарбунарському районі привласнив 425 тис. грн, виділених на відпочинок дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Прокурором району стосовно цього «педагога» порушено кримінальну справу згідно з ч. 5 ст. 191 Кримінального кодексу України.

Подібне вчинили і посадові особи сільської ради у Балтському районі, привласнивши кошти у сумі 10 тис. грн, які призначалися на закупівлю продуктів харчування для дитячого садка. Прокурором Балтського району стосовно них теж порушено кримінальну справу.

Органами прокуратури області виявлено факти зловживань і з боку посадових осіб підприємств та організацій житлово-кому-

нального господарства при використанні бюджетних коштів. Наприклад, прокурором Комінтернівського району порушено кримінальну справу стосовно директора підприємства, який склав та підписав завідомо недостовірний акт здачі-приймання проектної документації з будівництва мереж водовідведення одного із сіл району, хоча жодної документації не було виготовлено. На підставі вказаного акта сільською радою підприємству перераховано бюджетні кошти у розмірі 296 тис. гривень. Слідство у кримінальній справі завершено, її направлено до суду. Збитки відшкодовані у повному обсязі.

Численні факти порушень законодавства встановлені й під час перевірки законності отримання та використання коштів, які виділяються за програмами пільгового будівництва та забезпечення населення житлом.

Прокуратурою Приморського району міста Одеси, зокрема, направлено до суду з обвинувальним висновком кримінальну справу, яку порушено за наслідками перевірки виконання програм з державної підтримки молодіжного житлового будівництва стосовно посадових осіб Одеського регіонального управління відповідного державного фонду за ознаками злочину, передбаченого ст. 364 ч. 2 Кримінального кодексу України. Протягом 2005–2009 років вказаним фондом підряднику – приватному банку на фінансування будівництва перераховано 16143 тис. гривень. Натомість такі роботи не проводились взагалі.

Прокуратурою області порушено кримінальну справу стосовно директора приватного підприємства, який видав недостовірну довідку про роботу у нього громадянки. На підставі цього рішення остання незаконно отримала пільговий кредит в Одеському обласному фонді підтримки індивідуального житлового будівництва на селі у розмірі 98 тис. гривень. У справі нині триває досудове слідство.

За фактом незаконного отримання з бюджету коштів на компенсацію понесених витрат при здійсненні перевезення населення пільгової категорії прокурором Арцизького району порушено кримінальну справу. Прокуратурою встановлено, що одне із транс-

портних підприємств отримало бюджетні кошти на компенсацію понесених витрат при здійсненні перевезення населення пільгової категорії у сумі 921 172,61 грн, хоча такі перевезення воно не здійснювало. Слідство у справі триває.

Чимало викрито злочинів і при отриманні підприємствами бюджетних компенсацій вартості сільськогосподарської техніки. Зокрема, прокурором Іванівського району порушено кримінальну справу за фактом зловживання службовим становищем головою фермерського господарства, який, отримавши згідно з договором про фінансову допомогу від Одеського відділення Українського державного фонду підтримки фермерських господарств кошти у сумі 150 тис. грн на закупівлю сільськогосподарської техніки, умисно використав їх не за цільовим призначенням, витративши на особисті цілі. До бюджету вказані кошти не повернулися.

Притягнутий прокуратурою до відповідальності й приватний підприємець, який підписав недостовірні документи про проведення ремонтних робіт у загальноосвітніх школах Саратського району, на підставі чого отримав 107 050 гривень бюджетних коштів. Проте фактично роботи ним не проводились. Порушена кримінальна справа уже направлена до суду.

Прокурорськими перевітками виявлено факт привласнення бюджетних коштів в особливо великих розмірах, виділених для фінансування програм зі здійснення землеустрою територій. Так, прокурором Малиновського району міста Одеси порушено кримінальну справу за фактом розкрадання бюджетних коштів у сумі 291 тис. грн посадовими особами управління земельних ресурсів Держкомзему України в Одеській області та одного з дослідних інститутів при виконанні робіт із складання схем землеустрою п'яти районів області. Слідство у справі триває.

Одещина – приморський регіон, тому на території області розташована велика кількість портів. Спритні ділки не обійшли і їх своєю увагою, спробувавши нахабно залізти у державну кишеню. Проте їм це не вдалося.

Прокуратурою направлено до суду кримінальну справу, порушену за ч. 4 ст. 191,

ч. 2 ст. 366 КК України стосовно осіб товариства з обмеженою відповідальністю, які з метою заволодіння коштами державного підприємства «Іллічівський морський торговельний порт», зловживаючи своїм службовим становищем, підробили довідку Торгово-промислової палати України із зазначенням завищеної середньоринкової ціни на дизельне паливо. Цю довідку вони надали в комплекті тендерної документації для участі у тендері на поставку дизельного пального в порт, що призвело до можливості продажу пального за завищеними цінами. Внаслідок вказаних дій створено умови для незаконного заволодіння службовими особами вказаного товариства коштами в сумі понад 124 тис. гривень.

Чорноморською транспортною прокуратурою порушена кримінальна справа за фактом нецільового використання посадовими особами державного підприємства «Устьдунайводшлях» бюджетних коштів при проведенні днопоглиблювальних робіт в особливо великих розмірах у сумі 10 700 тис. гривень. На даний час вона знаходиться у провадженні.

У поточному році прокуратурою області вживалися також заходи щодо захисту інтересів держави у судовому порядку. Сьогодні у провадженні судів перебуває 549 заяв органів прокуратури з бюджетних питань. Сума, на яку заявлено вимоги, становила понад 70 млн гривень. Є уже й результати. Так, рішенням господарського суду області задоволено позов Біляївського міжрайонного прокурора в інтересах сільради до комерційного банку про стягнення 22 млн гривень. Ці кошти надійшли до бюджету та були розміщені на депозитному вкладі відповідача, який відмовився їх повернути в строк.

Нещодавно постановами Одеського апеляційного адміністративного суду задоволено чотири апеляційні скарги прокуратури Малиновського району міста Одеси на незаконні рішення Одеського окружного адміністративного суду про повернення надмірної митної вартості та відшкодування ПДВ трьома приватним підприємствам. Завдяки участі прокурора вдалося запобігти вилученню з Державного бюджету України 9,2 млн гривень.

Як бачимо, незаконні втрати бюджетів величезні і сягають не десятків, а мільйонів гривень. Якби всі вони пішли на користь людям, державі, то багато нагальних проблем сьогодні у період кризи можна було б вирішити.

Нас дуже турбують «ігрища» з бюджетними коштами, які стають підґрунтям для процвітання і поширення корупції та хабарництва. «Тому слід вжити невідкладних заходів щодо активізації протидії корупції, насамперед спецпідрозділами МВС та СБУ, розкраданню бюджетних коштів, фінансовим махінаціям, іншим зловживанням, насамперед у найбільш криміногенних секторах економіки», – наголосив Генеральний прокурор України Олександр Медведько [1, 9]. На сьогодні вже прийнято Державний бюджет України на 2010 рік, і уряд розпочав роботу над проектом держбюджету на на-

ступний рік. Не за горами прийняття нових Бюджетного та Податкового кодексів, при підготовці проектів яких уряд орієнтується на наближення бюджетних ресурсів до територій, тобто збільшення ресурсних повноважень і відповідальності місцевої влади.

На наш погляд, це означає й більш прискіпливе ставлення до прийому громадян на державну службу. Мають бути створені умови для роботи всіх управлінських структур, які виключали б корупційні діяння, тим більше у бюджетній сфері. Тільки у цьому році правоохоронними органами області уже порушено 144 кримінальні справи про хабарництво.

Треба посилити роль контролюючих органів, прозорість у використанні бюджетних коштів, частіше висвітлювати і роз'яснювати цю тематику у засобах масової інформації.

Список використаних джерел:

1. Медведько О. Виступ на координаційній нараді керівників правоохоронних органів за участю Президента України Віктора Януковича 12 березня 2010 року / О. Медведько // Вісник прокуратури. – 2010. – № 3 (105). – С. 3–15.

Василь ПРИСЯЖНЮК

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ У СФЕРІ НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Резюме

На практичних прикладах показано роботу органів прокуратури Одеської області з виявлення й усунення порушень законодавства у бюджетній сфері, які є одним із джерел поширення корупції. Аналізуються різновиди цих порушень, висловлюються міркування щодо викорінення подібних фактів.

Василий ПРИСЯЖНЮК

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРОКУРАТУРЫ ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ В СФЕРЕ НАДЗОРА ЗА СОБЛЮДЕНИЕМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ

Резюме

На практических примерах показана работа органов прокуратуры Одесской области по выявлению и устранению нарушений законодательства в бюджетной сфере, являющихся одним из источников распространения коррупции. Анализируются разновидности этих нарушений, высказываются соображения относительно искоренения подобных фактов.

Vasyl PRYSYAZHNYUK

ODESA REGION PROSECUTOR'S OFFICE ACTIVITY IN BUDGETARY LEGISLATION SUPERVISION SPHERE

Summary

The Odesa region prosecutor's activity in terms of detecting and eliminating budgetary legislation violations are described in the article as the source of corruption. Different violation types are analyzed, ways of their eliminating are proposed.